

ANALIZA ILOŚCIOWA AKTYWNOŚCI POSŁÓW NA SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO (2005–2019)

QUANTITATIVE ANALYSIS OF THE ACTIVITY OF MEMBERS
OF THE POLISH PARLIAMENT FROM THE PODKARPACIE
VOIVODESHIP (2005–2019)

*Karol Piękoś**

— ABSTRAKT —

Aktywność parlamentarna posłów jest często przedmiotem debaty publicznej, głównie z powodu transmitowania obrad, odbywających się w murach polskiego parlamentu. Do wyborców trafiają fragmenty wystąpień posłów, które przykuwają uwagę odbiorców ze względu na poruszane tematy, sposób wypowiedzania się oraz emocje, jakie wywołują wśród parlamentarzystów. Uwaga mediów skupia się głównie na najbardziej znanych politykach. Trudno z tego powodu w telewizji i radiu dostrzec działalność posłów z tzw. tylnych ław, którzy wielokrotnie wykazują się większą aktywnością parlamentarną niż bardziej znani politycy.

Słowa kluczowe: polityka; parlament; Sejm RP; poseł; Podkarpacie

— ABSTRACT —

Parliamentary activity of the Members of Parliament is often the subject of public debate, mainly due to the broadcasts of debates within the walls of the Polish parliament. The voters receive extracts from the speeches of the deputies, which draw their attention because of the topics discussed, the way politicians speak and the emotions they evoke among parliamentarians. Media attention focuses mainly on the most-known politicians. For that reason, it is hard to hear or see the activities of deputies from the so-called back benches on the radio and television, even though these MPs repeatedly show greater parliamentary activity than more well-known politicians.

Keywords: politics; parliament; Sejm of the Republic of Poland; deputy; Subcarpathian region [Podkarpacie]

* Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk o Polityce.

UWAGI WSTĘPNE

Pozycja ustrojowa polskiego parlamentu wynika z zasady reprezentacji politycznej oraz z konstytucyjnych reguł podziału i równowagi władz Rzeczypospolitej Polskiej. Wybierani w powszechnych i demokratycznych wyborach posłowie podejmują decyzje w imieniu narodu (Skrzydło, 2009, s. 60). Wskazuje na to art. 4 ust. 2 Konstytucji RP, w którym czytamy: „Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli” (Bożyk, 2009, s. 9–12). W związku z tak ważną rolą Sejm posiada istotną pozycję ustrojową, co powoduje, że również parlamentarzyści mają wiele możliwości aktywnego działania. Sejm może żądać od centralnych organów państwowych udzielenia informacji, a wobec rządu posiada prawo do składania interpelacji oraz zadawania pytań (Antoszewski, 2012, s. 69).

Kwestia aktywności parlamentarnej posłów we współczesnych państwach demokratycznych najczęściej jest poruszana przed wyborami parlamentarnymi. Rozwój techniki, w połączeniu z rosnącymi wymaganiami społecznymi powoduje, że każdy Polak z dowolnego miejsca na świecie może stać się aktywnym obserwatorem pracy posłów. Ograniczenia technologiczne w tej sferze współcześnie nie odgrywają roli. Problem stanowią jedynie zachowania wyborców, którzy często nie wyrażają zainteresowania polityką (Zbieranek, 2005, s. 3). Aby lepiej zrozumieć istotę aktywności parlamentarnej, przyjęto dla celów tego artykułu określone kryteria. Badaniem objęto parlamentarzystów, którzy sprawowali nieprzerwanie funkcję posła w trakcie: V, VI, VII i VIII kadencji Sejmu RP oraz reprezentowali województwo podkarpackie, tj. okręg nr 22 (krośnieńsko-przemyski i okręg nr 23 rzeszowsko-tarnobrzeski). Celowo pominięto posłów, którzy pełnili swój mandat w krótszym okresie. Po przeprowadzeniu analizy określone kryteria spełniło 7 posłów, którzy reprezentowali 3 partie polityczne: Prawo i Sprawiedliwość (PiS), Platformę Obywatelską (PO) oraz Polskie Stronictwo Ludowe (PSL).

Celem artykułu była również weryfikacja hipotezy badawczej, zgodnie z którą posłowie będący w opozycji wykazywali większą aktywność parlamentarną niż posłowie reprezentujący partię polityczną sprawującą władzę w danej kadencji. W toku rozważań postawiono następujące pytania badawcze: 1) Jak na aktywność parlamentarną posłów wpływał ich staż parlamentarny? 2) Czy niższa frekwencja na głosowaniach przyczyniła się do spadku aktywności posłów? Przedmiotem badania stała się liczba aktywności parlamentarnych posłów, która obejmowała: 1) wypowiedzi; 2) interpelacje; 3) zapytania; 4) pytania w sprawach bieżących; 5) oświadczenia; 6) udział w głosowaniach.

W celu zbadania aktywności parlamentarnej posłów wykorzystano metodę ilościową ze względu na charakterystykę badanego zjawiska. Metoda ta pozwoliła na zbadanie charakterystyki określonych zbiorowości oraz umożliwiła zdefiniowanie i zdiagnozowanie cech zjawisk. Badaniu poddano parlamentarzystów, którzy w trakcie sprawowania mandatu posła znajdowali się zarówno w środowisku partii pełniącej władzę oraz w środowisku opozycji. Analiza aktywności wybranych parlamentarzystów pozwoli wyciągnąć wnioski, które przyczynią się do scharakteryzowania działalności parlamentarnej posłów z okręgów nr 22 i nr 23 (Chodubski, 2004, s. 120–122).

STATUS PRAWNY POSŁÓW

Zgodnie z art. 7 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP na posłach spoczywa obowiązek brania czynnego udziału w posiedzeniach Sejmu oraz głosowania. Aktywność parlamentarna posłów nie może jednak ograniczać się wyłącznie do biernego udziału w obradach. Regulamin Sejmu RP przewiduje zgodnie z art. 185 prawo posłów do wygłaszania oświadczeń, których treść nie jest poddawana dyskusji. Wygłasza się je na zakończenie dnia obrad. Na podstawie art. 192 Regulaminu Sejmu RP posłowie posiadają prawo do składania interpelacji, których treść dotyczy problemów związanych z polityką prowadzoną przez państwo. W interpelacji powinno być zawarte przedstawienie stanu faktycznego oraz pytania, które wynikają z poruszanej sprawy, natomiast art. 195 wskazuje na prawo posłów do zadawania zapytań poselskich, które mogą dotyczyć prowadzonej przez Radę Ministrów polityki wewnętrznej oraz zadań publicznych, których realizacja spoczywa na administracji rządowej. Art. 196 normuje kwestię związaną z pytaniami w sprawach bieżących, które wymagają bezpośredniej odpowiedzi. Informacja o tematyce zapytania oraz adresacie, zgodnie z Regulaminem Sejmu RP, musi być złożona, w dniu poprzedzającym obrady (Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, 2012, s. 170–175).

Wybory do Sejmu RP przeprowadza się w wielomandatowych okręgach wyborczych (Siekucki, 2018, s. 87). Na obszarze województwa podkarpackiego znajdują się dwa okręgi wyborcze: nr 22 i nr 23. Pierwszy z wymienionych okręgów wyborczych obejmuje 10 powiatów oraz dwa miasta na prawach powiatu: Krosno i Przemyśl, gdzie wybiera się 11 posłów. Okręg wyborczy nr 23 obejmuje obszar 11 powiatów oraz dwóch miast na prawach powiatu: Rzeszowa i Tarnobrzega. W tym okręgu wybieranych jest 15 posłów (Dz.U. 2011 nr 21 poz. 112).

Wybory parlamentarne z 2005 r. były ważnym momentem w dziejach Trzeciej Rzeczypospolitej ze względu na zmianę w układzie sił polskiego parlamentu. Swoje pierwsze zwycięstwo odniosło PiS, które zdobyło 26,99% głosów. Drugi wynik osiągnęła PO, na którą zagłosowało 24,14% wyborców. W Sejmie znalazła się również Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej, która uzyskała poparcie 11,41% głosujących obywateli. Swoją reprezentację w Sejmie posiadały również trzy inne ugrupowania: Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD), na który zagłosowało 11,31% wyborców, Liga Polskich Rodzin (LPR) popierana przez 7,97% głosujących i Polskie Stronnictwo Ludowe z wynikiem 6,96% głosów. W dniu 19 października 2005 r. Prezydent RP – Aleksander Kwaśniewski desygnował na Prezesa Rady Ministrów Kazimierza Marcinkiewicza. Żadna z partii politycznych nie uzyskała samodzielnej większości, dlatego konieczne było skonstruowanie rządu koalicyjnego, który tworzyły trzy ugrupowania: PiS, LPR i Samoobrona. Konflikty pomiędzy koalicjantami doprowadziły do przedterminowych wyborów, które przeprowadzono w 2007 r. (Zawiślak, 2015, s. 45).

Zaplanowane na 21 października wybory zmieniły układ sił w polskim parlamencie. Najlepszy wynik uzyskała PO, na którą zagłosowało 41,51% wyborców. Na drugim miejscu znalazło się PiS z wynikiem 32,11% ważnie oddanych głosów. Trzeci rezultat uzyskał Komitet Wyborczy Wyborców Lewica i Demokraci, poparty przez 13,15% głosujących obywateli. W Sejmie swoją reprezentację uzyskało również PSL, na które zagłosowało 8,91% wyborców. Pomimo wysokiego poparcia PO nie była w stanie stworzyć samodzielnego rządu, ponieważ dysponowała 209 mandatami, co wymuszało wejście w koalicję z inną partią polityczną. Zwycięska formacja utworzyła rząd z PSL, który przetrwał całą kadencję.

Kolejne wybory parlamentarne, które odbyły się 9 października 2011 r., nie przyniosły istotnych zmian w układzie sił polskiego parlamentu. Najlepszy wynik w wyborach do Sejmu osiągnęła PO, na którą zagłosowało 39,18% wyborców. Po raz kolejny drugi wynik uzyskała PiS z poparciem 29,89%. Trzecie miejsce uzyskał Ruch Palikota, nowa formacja polityczna, której zaufało 10,2% wyborców. W Sejmie swoją reprezentację posiadało również PSL, które zdobyło 8,34% głosów oraz SLD, na który zagłosowało 8,24% wyborców. Rząd po raz kolejny utworzyła PO przy współdziałaniu PSL (PKW, <https://wybory2011.pkw.gov.pl/wyn/pl/000000.html#tabs-1>).

Po 8 latach rządów PO i PSL nastąpiła wyraźna zmiana, do której doszło w 2015 r. Zaplanowane na 25 października wybory okazały się przełomowym momentem dla znajdującej się do tej pory w opozycji partii PiS, która osiągnęła najlepszy wynik z grona startujących ugrupowań. Na formację tę głosowało

37,58% wyborców, co przełożyło się na uzyskanie 235 mandatów. Po raz pierwszy w III RP doszło do sytuacji, gdy jedna formacja polityczna była w stanie samodzielnie sprawować władzę. Drugi wynik uzyskała rządząca do tej pory PO, na którą zagłosowało 24,09% wyborców. W Sejmie swoją reprezentację posiadały: Komitet Wyborczy Wyborców Kukiz'15, który poparło 8,81% wyborców, Nowoczesna Ryszarda Petru z wynikiem 7,60% oraz PSL, które zdobyło 5,13% głosów. W Sejmie nie znalazł się Komitet Koalicyjny Wyborców Zjednoczona Lewica (ZL) (SLD+TR+PPS+UP+Zieloni), pomimo uzyskania 7,55% głosów. Przyczyną tej sytuacji był start ZL jako komitetu koalicyjnego, dla którego próg wyborczy wynosił 8% (Tyrała, 2018, s. 73).

AKTYWNOŚĆ PARLAMENTARNA

V kadencja Sejmu RP była jedną z najkrótszych w dziejach polskiego parlamentaryzmu, trwała od 19 października 2005 r. do 4 listopada 2007 r. (746 dni) (Sejm, [http://orka.sejm.gov.pl/proc5.nsf/w-wykazy-sta/\\$first?OpenDocument](http://orka.sejm.gov.pl/proc5.nsf/w-wykazy-sta/$first?OpenDocument)). Wyraźnie krótsza kadencja parlamentu przyczyniła się do znacznie mniejszej aktywności parlamentarnej w porównaniu z pozostałymi okresami, które zostały poddane badaniu. W gronie analizowanych parlamentarzystów znaleźli się posłowie, którzy już wcześniej sprawowali mandat poselski, byli to: Mieczysław Kasprzak (PSL), Marek Kuchciński (PiS), Krystyna Skowrońska (PO). Pozostałych czterech posłów po raz pierwszy pełniło mandat poselski: Zbigniew Chmielowiec (PiS), Kazimierz Gołojuch (PiS), Kazimierz Moskal (PiS), Andrzej Szlachta (PIS) (Sejm, <http://www.sejm.gov.pl/>).

W V kadencji Sejmu RP odbyło się 48 posiedzeń Sejmu, w trakcie których posłowie występowali 22955 razy. Liczba zgłoszonych interpelacji wynosiła 9581, pytań w sprawach bieżących było 439, zaś zapytań poselskich 3495. Największą aktywność wśród analizowanych posłów wykazała K. Skowrońska, która zanotowała łącznie 286 aktywności (199 wypowiedzi, 73 interpelacje, 4 zapytania, 2 pytania w sprawach bieżących i 8 oświadczeń). Drugi w zestawieniu uplasował się M. Kasprzak, który w V kadencji Sejmu uzyskał 170 aktywności (144 wypowiedzi, 22 interpelacje, 3 zapytania, 1 pytanie w sprawach bieżących i 0 oświadczeń). Najmniejszą aktywność z grona analizowanych parlamentarzystów wykazał K. Moskal, który uzyskał 66 aktywności (12 wystąpień, 39 interpelacji, 2 zapytania, 1 pytanie w sprawach bieżących i 2 oświadczenia).

Średnia frekwencji na głosowaniach w gronie badanych posłów wynosiła 92,21%. Posiadający najniższą frekwencję z badanych posłów Z. Chmielowiec (85,05% obecności na głosowaniach) znalazł się na 4 miejscu pod względem aktywności, co zdaje się zaprzeczać tezie, że niższa frekwencja na głosowaniach wpływa na działania posła w parlamencie. Kolejnym dowodem, który potwierdza ten wniosek, był przypadek posła K. Moskala, który w tej kadencji posiadał wysoką frekwencję na poziomie 99,68%, co jednak nie przełożyło się na wysoką aktywność parlamentarną.

VI kadencja Sejmu RP rozpoczęła się po przedterminowych wyborach, które miały miejsce 21 października 2007 r. (PKW, <http://wybory2007.pkw.gov.pl/>). Wzrost liczby aktywności parlamentarnych w stosunku do poprzedniej kadencji wynikał z dłuższego czasu jej trwania. W latach 2007–2011 odbyło się 100 posiedzeń Sejmu RP, posłowie dokonali 46182 wystąpień, zgłosili 24 435 interpelacji, zadali 10632 zapytań poselskich oraz 952 razy pytali w sprawach bieżących.

Można zauważyć, że posłowie, którzy w VI kadencji znaleźli się w opozycji, podjęli szereg działań, które przyczyniły się do uzyskania większej sumy aktywności parlamentarnych niż w latach 2005–2007. Wśród badanych posłów w VI kadencji największą aktywnością wykazał się Andrzej Szlachta, który podjął 2045 aktywności (631 wystąpień, 1114 interpelacji, 125 zapytań, 8 pytań w sprawach bieżących oraz 167 oświadczeń). Kolejne miejsce zajął również poseł (PiS), partii, która wówczas znajdowała się w opozycji, K. Moskał. Wykazał on 1821 aktywności parlamentarnych (250 wystąpień, 1003 interpelacji, 547 zapytań, 8 pytań w sprawach bieżących oraz 13 oświadczeń). Na trzecim miejscu znalazł się Z. Chmielowiec, który podjął 704 aktywności (143 wypowiedzi, 341 interpelacji, 144 zapytania, 1 pytanie w sprawach bieżących oraz 75 oświadczeń). Najniższy wynik w zestawieniu osiągnął M. Kuchciński, który zanotował 138 aktywności. Różnica pomiędzy najaktywniejszymi posłami, a tymi, którzy znaleźli się na końcu zestawienia, jest co najmniej zastanawiająca.

Wśród badanych posłów Z. Chmielowiec wykazał najniższą frekwencję na poziomie 89,51%. Nie jest to jednak przypadek, który potwierdzałby, że mniejsza liczba obecności na głosowaniach wpływa na spadek aktywności parlamentarnej. Średnia frekwencja udziału w głosowaniach badanych posłów w VI kadencji wynosiła 94,03%. Na podstawie danych można zauważyć, że posłowie będący w partiach, które sprawują władzę, wykazują mniejszą aktywność parlamentarną, czemu dowodzi przykład posłów PO i PSL.

W VI kadencji Sejmu dostrzegalny jest wyraźny wzrost ilości podejmowanych przez posłów aktywności, który wynikał z czasu trwania kadencji Sejmu. Większa ilość inicjatyw posłów, szczególnie ówczesnej opozycji, wiązała się również z wydarzeniami, które miały miejsce w Polsce w 2010 r. Poseł A. Szlachta złożył 342 interpelacje (każda interpelacja odnosiła się do innego powiatu) w sprawie pomocy finansowej udzielonej z budżetu państwa w 2010 r. osobom fizycznym dotkniętym skutkami powodzi, co stanowiło 16,7% ogółu wszystkich interpelacji tego posła. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku K. Moskala, który złożył 121 interpelacji, osobno dla każdego powiatu, w sprawie wysokości kryteriów i możliwych nieprawidłowości w udzielaniu pomocy rządowej na usuwanie skutków powodzi w 2009 i 2010 r.

Wybory parlamentarne poprzedzające VII kadencję Sejmu odbyły się 9 października 2011 r. Były to pierwsze wybory, które odbyły się na podstawie Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – *Kodeks wyborczy* (Wojtasik, 2012, s. 159–160). W VII kadencji Sejmu posłowie wnieśli 36,1 tys. interpelacji na 102 posiedzeniach. Zadano 975 pytań w sprawach bieżących oraz 8756 razy zgłaszano zapytania (Sejm, <http://www.sejm.gov.pl/>). Aktywność parlamentarna badanych posłów w VII kadencji Sejmu uległa wyraźnej zmianie. Największą ilością inicjatyw w VII kadencji wykazał się K. Moskal, którego suma aktywności parlamentarnych wynosiła 1154 (114 wystąpień, 1020 interpelacji, 10 zapytań, 6 pytań w sprawach bieżących oraz 4 oświadczenia). W gronie najbardziej aktywnych posłów ponownie znalazł się A. Szlachta, który wykazał 858 aktywności (511 wystąpień, 90 interpelacji, 7 pytań w sprawach bieżących, 1 zapytanie oraz 249 oświadczeń). Trzeci wynik podobnie jak w VI kadencji Sejmu uzyskał Z. Chmielowiec, który wykazał 342 aktywności (80 wystąpień, 231 interpelacji, 6 zapytań, 5 pytań w sprawach bieżących oraz 20 oświadczeń). Ostatni w zestawieniu jest Kazimierz Gołojuch, który podjął się 108 aktywności parlamentarnych. Najwyższą frekwencję uzyskała K. Skowrońska, która uczestniczyła w 99,09% głosowań, zaś najmniejszą wykazał się M. Kasprzak, który uczestniczył w 91,38% głosowań. Średnia frekwencja wśród badanych posłów wynosiła 95,91%.

Na mocy postanowienia prezydenta RP Bronisława Komorowskiego kolejne wybory parlamentarne odbyły się 25 października 2015 r. Samodzielną większość zdobyło PiS, co stanowiło zakończenie rządów koalicyjnych PO i PSL, które trwały przez osiem lat. Było to wydarzenie istotne dla analizy aktywności parlamentarnej posłów, ponieważ znajdujący się do tej pory w opozycji parlamentarzyści znaleźli się u władzy.

W VIII kadencji Sejmu RP posłowie zgłosili 34009 interpelacji, wypowiedzieli się 41980 razy, zgłosili 9940 zapytania, zadali 824 pytania w sprawach bieżących oraz wygłosili 1789 oświadczeń. Zmiana układu sił w Sejmie diametralnie zmieniła tendencję aktywności parlamentarnej analizowanych posłów. Z grona badanych parlamentarzystów największą aktywnością w VIII kadencji Sejmu RP wykazała się K. Skowrońska, która podjęła 860 aktywności (432 wystąpienia, 397 interpelacji, 14 zapytań, 7 pytań w sprawach bieżących oraz 10 oświadczeń). Na tle innych posłów większą aktywność wykazał również M. Kasprzak, który podjął 433 aktywności. Najmniejszą ilość inicjatyw podjął M. Kuchciński, którego suma aktywności wynosiła 5. Zdecydowanie mniejsza ilość działań posła M. Kuchcińskiego mogła w dużej mierze wynikać z racji pełnienia funkcji Marszałka Sejmu, którą sprawował do 9 sierpnia 2019 r. W VIII kadencji Sejmu RP mniejszą aktywność wykazywali też pozostali parlamentarzyści PiS, którzy mniej razy wykorzystywali możliwości aktywnego uczestnictwa w obradach parlamentu. Zmiana układu sił w Sejmie ukazała po raz kolejny regułę, wedle której posłowie znajdujący się w opozycji sięgali częściej po możliwości działania przewidziane przez obowiązujące przepisy. Podobnie jak w pozostałych kadencjach poddanych analizie frekwencja na głosowaniach kształtowała się na wysokim poziomie.

W tabeli 1 zestawiono aktywność parlamentarną posłów reprezentujących województwo podkarpackie w latach 2005–2019. W analizowanych kadencjach Sejmu największą aktywność wykazał A. Szlachta, który uzyskał 3268 aktywności, zaś drugi w zestawieniu znalazł się K. Moskał, który podjął 3129 inicjatyw. Trzeci wynik osiągnęła K. Skowrońska, która przedsięwzięła 1815 działań. Szósty w zestawieniu K. Gołojuch w trakcie 4 kadencji wykazał 401 aktywności. Zestawienie zamknął Marek Kuchciński, który podjął 348 inicjatyw. Różnica pomiędzy najlepszymi w zestawieniu parlamentarzystami a tymi, których liczba inicjatyw była najniższa, jest niebagatelna. Istotne dla badanego zagadnienia jest również pochylenie się nad różnicami, jakie pojawiają się w aktywności parlamentarnej posłów w poszczególnych kadencjach. W zdecydowanej większości przypadków zróżnicowanie jest znaczące. Frekwencja badanych posłów w trakcie analizowanych kadencji kształtowała się na zbliżonym poziomie i finalnie średnia u wszystkich parlamentarzystów wynosiła ponad 90%. Tylko w niektórych przypadkach posłowie zjawiali się na głosowaniach z częstotliwością spadającą poniżej 90%.

Głównym czynnikiem powodującym zwiększoną aktywność parlamentarną posłów była potrzeba ukazania przed wyborcami działalności w trakcie sesji Sejmu RP, co stanowiło ważny aspekt funkcjonowania parlamentarzystów. Klu-

czowymi momentami były istotne reformy w państwie lub wydarzenia, których skutki odczuwali obywatele całego kraju. W przypadku V kadencji Sejmu RP przypadającej na lata 2005–2007 sprawami które stosunkowo często stawały się przedmiotem aktywności badanych posłów, były kwestie infrastrukturalne związane z budową autostrady A4, problemy dotyczące edukacji oraz organizacja przez Polskę Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 r. Nie były to jednak sprawy, które znacząco zdominowały działalność podkarpackich parlamentarzystów.

W trakcie kadencji 2007–2011 pojawiały się tematy, które wyraźnie determinowały inicjatywy parlamentarne najbardziej aktywnych posłów. Jednym z kluczowych zdarzeń była rozległa powódź z 2010 r., której skutki były odczuwalne na obszarze 811 gmin, zaś wyrządzone straty oszacowano na 12 mld zł (<https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1124017,Mijaja-cztery-lata-od-jednej-z-najwiekszych-powodzi-w-historii-Polski>). Wiele zapytań poselskich i interpelacji kierowanych przez A. Szlachtę oraz K. Moskała dotyczyło kwestii związanych z problemem wspomnianej powodzi oraz zwalczaniem jej skutków. Również pozostali posłowie w swojej działalności poruszali tę sprawę.

W VII kadencji Sejmu nie jest możliwe wskazanie dominującego zagadnienia, które byłoby szczególnym obszarem zainteresowań posłów. Poruszane sprawy najczęściej dotyczyły opieki zdrowotnej oraz spraw związanych z edukacją. W 2015 r. wybory parlamentarne wygrała partia PiS. Najważniejsze reformy przeprowadzane w latach 2015–2019 dotyczyły: polityki społecznej (w tym licznych programów pomocowych), systemu edukacji, sądownictwa oraz szkolnictwa wyższego. Elementem debaty publicznej stały się również sprawy dotyczące ochrony środowiska, a szczególnie poprawy jakości powietrza. Odzwierciedlenie dokonanych zmian było widoczne głównie w aktywności parlamentarnej posłów ówczesnej opozycji, a szczególnie K. Skowrońskiej, która skierowała 397 interpelacji dotyczących m.in. programu Czyste Powietrze, przebudowy dróg i mostów oraz strat spowodowanych suszą.

Osobnym kryterium, na które należy zwrócić uwagę w związku z aktywnością analizowanych posłów w województwie podkarpackim, było ich stosunkowo wysokie poparcie społeczne, uzyskiwane na przestrzeni kolejnych elekcji wyborczych. Korelat związany z uzyskaną liczbą głosów w wyborach parlamentarnych stanowił dla posłów nie tylko poważny argument w zabieganiu o poprawę warunków bytowych społeczności, którą reprezentowali, ale przede wszystkim miał związek z dynamicznym rozwojem województwa, przez co posłowie mogli aktywnie zabiegać chociażby o wsparcie finansowe czy pozyskiwanie inwestorów.

Tabela 1. Aktywność parlamentarna posłów z województwa podkarpackiego w latach 2005–2019

Imię i nazwisko posła	Suma aktywności parlamentarnej w V kadencji Sejmu RP	Udział posła w głosowaniach	Suma aktywności parlamentarnej w VI kadencji Sejmu RP	Udział posła w głosowaniach	Suma aktywności parlamentarnej w VII kadencji Sejmu RP	Udział posła w głosowaniach	Suma aktywności parlamentarnej w VIII kadencji Sejmu RP	Udział posła w głosowaniach	Suma aktywności z V, VI, VII i VIII kadencji	Udział posła w głosowaniach z V, VI, VII i VIII kadencji	Średnia frekwencja na głosowaniach z V, VI, VII i VIII kadencji
Andrzej Szlachta (PiS)	93	99,40%	2045	98,77%	858	97,49%	272	98,08%	3268	98,43%	
Kazimierz Moskal (PiS)	66	99,68%	1821	98,86%	1154	97,03%	88	99,87%	3129	98,86%	
Krzyszyna Skowronska (PO)	286	95,07%	383	97,07%	286	99,09%	860	95,00%	1815	96,55%	
Zbigniew Chmielowiec (PiS)	86	85,05%	704	89,51%	342	98,19%	117	94,80%	1249	91,88%	
Mieczysław Kasprzak (PSL)	170	92,25%	316	91,38%	139	94,73%	433	86,80%	1058	91,29%	
Kazimierz Gołojuch (PiS)	72	99,68%	167	89,59%	108	96,86	54	98,34%	401	96,11%	
Marek Kuchciński (PiS)	76	93,17%	138	93,05%	129	93,25%	5	98,65%	348	94,53%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Sejmu www.sejm.gov.pl (data dostępu: 30.09.2019).

Wysokie poparcie społeczne przekładało się również na dodatkową mobilizację parlamentarzystów, stanowiło ono niejako siłę napędową oraz było przedmiotem licznych doniesień medialnych dotyczących samej aktywności posłów.

Ta ostatnia tendencja szczególnie widoczna była w województwie podkarpackim poprzez pryzmat uruchomienia przynajmniej kilku biur poselskich tych samych parlamentarzystów, przez co zwiększała się szansa obywateli na możliwość porozmawiania z ich reprezentantem; być może nawet rozwiązania problemów, z którymi mieszkańcy zwracali się do swoich przedstawicieli w Sejmie.

I w końcu ostatni czynnik, o którym wspomina się, analizując zwłaszcza zachowania wyborcze mieszkańców województwa podkarpackiego, a który mógłby okazać się przydatny z punktu widzenia czynionych analiz, to tzw. hipoteza zaborowa, „dzięki której wyjaśnia się lokalne wyniki wyborów w aspekcie historycznych podziałów Polski z okresu zaborów” (Szczepański, 2015, 184). Mieszkańców regionu bowiem cechuje określony typ konserwatyzmu, powtarzalność związana z popieraniem konkretnych opcji politycznych, wysoka religijność oraz siła galicyjskiej tradycji (Skwierczyński, 2008, 141–142). Dzięki temu raz wybrany poseł, a zwłaszcza cieszący się ogromną popularnością w regionie oraz będący aktywny w poselskich ławach, szybciej zdobywa rozgłos wśród wyborców i tym samym ich głos poparcia, aniżeli kandydaci z dalszych pozycji na listach wyborczych. To wszystko powoduje, że posłowie zasiadający w parlamencie już od kilku kadencji mają znacznie lepszą możliwość ponownego wyboru niż ich młodszy i mniej doświadczony konkurenci.

PODSUMOWANIE

Na przestrzeni V, VI, VII i VIII kadencji Sejmu zauważalna jest zmiana w ilości aktywności parlamentarzystów, podejmowanych przez badanych posłów. Mniejsza liczba posiedzeń Sejmu V kadencji spowodowała, że posłowie nie mieli tylu okazji – co w VI, VII i VIII kadencji – do podejmowania działań. Pomimo tych różnic można zauważyć, którzy posłowie na przestrzeni badanego okresu byli bardziej aktywnymi parlamentarzystami. Wszyscy posłowie poddani analizie byli zarówno w opozycji, jak i w formacji, która sprawowała władzę. Zauważalne jest większe wykazywanie aktywności przez posłów, którzy znajdowali się w opozycji parlamentarnej. Korzystali oni częściej z możliwości, jakie przewidywał Regulamin Sejmu RP. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na treści interpelacji. W wielu przypadkach posłowie zgłaszali kilkadziesiąt interpelacji, które czę-

sto odnosiły się do tej samej sprawy. Wystąpienia na mównicy sejmowej oraz interpelacje były najczęściej wykorzystywaną przez posłów formą aktywności parlamentarnej.

Postawiona na początku artykułu hipoteza badawcza została zweryfikowana pozytywnie. Przeprowadzone badania na 7 posłach spełniających kryteria wyraźnie ukazały, że opozycja częściej korzystała z dostępnych środków działania. Najbardziej aktywni posłowie w tym zestawieniu, tj. K. Moskal i A. Szlachta, w VI i VII kadencji Sejmu znajdowali się w opozycji. Ich działania na przestrzeni badanego okresu ukazały tę tendencję. Podobna sytuacja miała miejsce w V i VIII kadencji, gdzie w opozycji znajdowała się K. Skowrońska i M. Kasprzak. Taki stan rzeczy wpłynął na zdecydowanie większy poziom aktywności tych posłów w stosunku do pozostałych parlamentarzystów, będących w partii sprawującej władzę. Różnice wynikające z aktualnej sytuacji posłów były znaczące. Wyjątkowe okoliczności w kraju również mogły wpływać na ilość podejmowanych przez posłów aktywności. Przykładem może być powódź, do której doszło w Polsce w 2010 r. Posłowie opozycji zgłosili wówczas wiele interpelacji, które dotyczyły pomocy poszkodowanym osobom.

Dokonana analiza pozwoliła udzielić odpowiedzi na pierwsze z postawionych pytań badawczych. W większości przypadków można dostrzec, że aktywność parlamentarna posłów w VI kadencji Sejmu wyraźnie wzrosła, zaś w VII kadencji zmalała. Spadek aktywności nie dotyczył tylko posłów będących w opozycji, ale również i tych, którzy znajdowali się w ugrupowaniach sprawujących władzę. Można w tym miejscu wysunąć wnioski, że nie było możliwe wskazanie powiązania długości stażu parlamentarnego z ilością podejmowanych inicjatyw. Zasadne jest stwierdzenie, że aktywność posłów w większości przypadków wynikała z ich roli w parlamencie. Posłowie, którzy byli w ugrupowaniach będących u władzy, zdecydowanie rzadziej wykazywali się aktywnością parlamentarną. Odpowiedź na drugie pytanie badawcze była niejednoznaczna. Na podstawie badanych przypadków nie było możliwe wskazanie związku pomiędzy niższą frekwencją posłów a spadkiem aktywności. Wielokrotnie posłowie wykazujący niższą frekwencję w trakcie głosowań na końcu kadencji przejawiali większą aktywność parlamentarną od innych posłów, których obecność na głosowaniach była rzadsza.

Zebrane na stornie internetowej Sejmu dane o aktywności posłów są cennym źródłem informacji. Praca posła jest odpowiedzialnym zadaniem, które dla dobra obywateli Rzeczypospolitej powinno być rzetelnie wykonywane. Posłowie jako przedstawiciele narodu są zobowiązani do przedstawiania postulatów społeczeń-

stwa, które ma prawo oczekiwać od nich sumiennej pracy przyczyniającej się do rozwoju państwa. Wielość narzędzi, jakie dają regulacje prawne, pozwala posłom na aktywne działanie w parlamencie. Jedynym ograniczeniem jest wola osób sprawujących mandat posła.

BIBLIOGRAFIA:

- Antoszewski, A. (2012). *System polityczny RP*. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
- Bożyk, S. (2009). *Sejm w systemie organów państwowych RP*. Warszawa: Wyd. Sejmowe.
- Chodubski, A. J. (2004). *Wstęp do badań politologicznych*. Gdańsk: Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego.
- Kancelaria Sejmu. Biuro Legislacyjne. (2012). *Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: Wyd. Sejmowe.
- [b.a], (2014). *Mijają cztery lata od jednej z największych powodzi w historii Polski*, Pobrane z: <https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1124017,Mijaja-cztery-lata-od-jednej-z-najwiekszych-powodzi-w-historii-Polski>.
- Państwowa Komisja Wyborcza. (2007). *Wybory do Sejmu i Senatu*. Pobrane z: <http://wybory2007.pkw.gov.pl/>.
- Państwowa Komisja Wyborcza. (2011). *Wyniki głosowania*. Pobrane z: <https://wybory2011.pkw.gov.pl/wyn/pl/000000.html#tabs-1>.
- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. (2019). *Archiwum*. Pobrane z: <http://www.sejm.gov.pl/>.
- Siekucki, D. (2018). Konstytucja RP a ewolucja systemu wyborczego do Sejmu. *Horyzonty Polityki*, 9(26), 77–91. DOI: 10.17399/HP.2018.092605.
- Skrzydło, W. (2009). *Ustrój polityczny RP w świetle Konstytucji z 1997 r.* Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer Polska.
- Skwierczyński, G. (2008). Wpływ tradycji zaborowej na zachowania wyborcze mieszkańców Galicji w wyborach 2005 roku. W: J. Raciborski (red.). *Studia nad wyborami: Polska 2005-2006*, (s. 141–164). Warszawa: Wyd. Scholar.
- Szczepański, D. (2014). Subcarpathian Voivodship on the Electoral Map of Poland (1989-2014), *Political Preference*, 11, 173–186. DOI:10.6084/m9.figshare.2057736.
- Tyrała, M. (2018). Wpływ postulatów programowych na sukces wyborczy – na przykładzie partii: PiS, PO, ZL w wyborach parlamentarnych w Polsce w 2015 roku, *Środkoeuropejskie Studia Polityczne*, 1, 61–78. DOI 10.14746/ssp.2018.1.4.
- Wojtasik, W. (2012). *Funkcje wyborów w III Rzeczypospolitej. Teoria i praktyka*. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego.
- Zawiślak, M. (2015). Stabilizacja za wszelką cenę? Negocjacje koalicyjne po wyborach parlamentarnych w 2005 roku. *Polityka i Społeczeństwo*, 2(13), 44–57. DOI: 10.15584/polispol.2015.2.3.
- Zbieranek, J. (2005). W stronę reformy procedur głosowania w Polsce. *Analizy i opinie*, 52, 2–11.